



## Äldre och läkemedel

### The elderly and drugs

7,5 högskolepoäng

7,5 credits

---

**Ladokkod:** 61ÄL01

**Version:** 1.1

**Fastställd av:** Utbildningsutskottet 2011-04-08

**Gäller från:** VT 2011

**Nivå:** Grundnivå

**Huvudområde (successiv fördjupning):** Medicinsk vetenskap (G1N)

**Utbildningsområde:** Medicin

**Ämnesgrupp:** Medicin

**Förkunskapskrav:** Svensk legitimation som sjuksköterska

**Betygsskala:** Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

---

### Innehåll

I kursen behandlas människans fysiska och psykiska åldrande samt sociala villkor som kan påverka läkemedelsbehandlingen.

Farmakokinetik handlar om vad som händer med läkemedel vid absorption, distribution och eliminering och vilka förändringar som sker med stigande ålder. Farmakodynamiken tar upp farmakas principiella verkningsmekanismer, exempelvis verkan på olika receptorer och vad som kan förändras i detta avseende hos äldre.

I kursen studeras behandling med läkemedel till äldre inom olika vårdformer. Olika risker och svårigheter diskuteras, t ex förändrade reaktioner på läkemedel och tendensen till polyfarmaci vid behandlingen av äldre. Tänkbara strategier som kan vara framgångsrika vid behandling med läkemedel till äldre diskuteras. I kursen aktualiseras också hur samsyn kan uppnås mellan vårdgivare och patient avseende läkemedelsbehandlingen, både vad gäller själva läkemedlen som ges och hur de bör ges i det individuella fallet. Kursen behandlar även etiska ställningstaganden liksom samhälls- och miljöaspekter på läkemedelsbehandling.

### Mål

Kursens syfte är att studenten tillägnar sig fördjupade kunskaper om faktorer som kan påverka och förbättra äldre människors läkemedelsbehandling.

#### *Kunskap och förståelse*

Efter avslutad kurs ska studenten kunna redogöra för

- hur människan förändras med åldrandet utifrån fysiska, psykiska och sociala aspekter som kan påverka läkemedelsanvändning,
- principer för läkemedels verkan på organismen och hur kroppen absorberar, distribuerar och eliminerar droger och förstå hur dessa faktorer förändras med stigande ålder,
- vilka läkemedel och läkemedelsgrupper som innebär ökade risker för biverkningar med stigande ålder,
- vad polyfarmaci är och varför detta ökar risken för biverkningar och interaktioner vid behandling.

#### *Färdighet och förmåga*

Efter avslutad kurs ska studenten kunna

- lyssna, informera, vägleda och motivera patienter så att samstämmighet kan uppnås i synen på läkemedelsbehandlingen,
- underlätta kommunikation mellan olika vårdgivare för att optimera patientens läkemedelsbehandling utifrån bl a medicinsk säkerhet och samhällsekonomiska aspekter,
- göra riskbedömningar avseende olika sätt att administrera läkemedel till vårdtagare (kunder inom vården),

- tillämpa goda rutiner i det dagliga arbetet med läkemedelshantering inom olika vårdformer,
- tillämpa ett pedagogiskt förhållningssätt som förbättrar den äldre patientens medverkan i den farmakologiska behandlingen.

#### *Värderingsförmåga och förhållningssätt*

Efter avslutad kurs ska studenten kunna

- bedöma äldre patienters läkemedelsbehandling utifrån kunskaper om risker med användning av vissa kategorier av läkemedel samt polyfarmaci,
- kritiskt granska rutiner som används i olika vårdformer avseende hanteringsrisker, t ex risker för förväxling och feldelning av läkemedel,
- problematisera farmakologisk behandling utifrån människans hälsa, miljö och samhällsekonomi,
- reflektera över etiska dilemman som kan uppstå vid läkemedelsbehandling av äldre människor.

### **Undervisningsformer**

Undervisningen består av föreläsningar och seminarier.

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

### **Examinationsformer och betygsskala**

- Seminarium utgående från patientfall
- Redovisning av en vetenskaplig artikel

Studenten har rätt till fem tentamenstillfällen, varav tre tillfällen inom kursens ram och ytterligare två inom ett år. Student som underkänts två gånger i prov, har rätt att hos Institutionsstyrelsen begära byte av examinator. Begäran skall vara skriftlig. Se högskolans riktlinjer för rättssäker examination samt institutionsspecifika riktlinjer för rättssäker examination på HBs respektive VHBs hemsida.

Betyg grundas på en samlad bedömning av studentens kunskaper och färdigheter. Betyg bestäms av särskilt utsedd lärare (examinator) (Högskoleförordningen, 6 kap 18-19 §§).

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

### **Kurslitteratur och övriga läromedel**

Se bilaga.

### **Studentinflytande och utvärdering**

Kursutvärdering i relation till kursens mål genomförs. Resultatet av utvärderingen granskas av ämnes- och utbildningsansvariga och en kursrapport publiceras på institutionens hemsida.

Studenter har rätt att vara representerade i institutionens beredande och beslutande organ.

### **Övrigt**

Fristående kurs.

## Bilaga: Litteraturlista för Äldre och läkemedel (61ÄL01)

Apoteket AB. (2009). *Läkemedelsboken 2009-2010*. Stockholm: Apoteket AB. (Valda delar.)  
Hämtad från <http://www.apoteketfarmaci.se/NyheterOchFakta/Medicine.aspx>

Fastbom, J. (2007). *Äldre och läkemedel*. Stockholm: Liber. (Valda delar. )

Kragh, A. (red). (2005). *Äldres läkemedelsbehandling: Orsaker och risker vid multimedcinering*. Lund: Studentlitteratur. 270 s.

Läkemedelsindustriföreningen (LIF). (2009). *FASS 2010: Förteckning över humanläkemedel*. Stockholm: Läkemedelsindustriföreningen (LIF). (Valda delar.)  
Hämtad från <http://www.fass.se>

Statens beredning för medicinsk utvärdering (2009). *Äldres läkemedelsanvändning: Hur kan den förbättras? En systematisk litteraturöversikt*. SBU-rapport nr 193. Stockholm: Statens beredning för medicinsk utvärdering. 245 s.  
Hämtad från [http://www.sbu.se/upload/Publikationer/Content0/1/Lakemedel\\_Aldre\\_Fulltext.pdf](http://www.sbu.se/upload/Publikationer/Content0/1/Lakemedel_Aldre_Fulltext.pdf)

Därutöver kan artiklar, forskningsrapporter och annat material tillkomma.

2010-02-01 CGW /cny  
Beredningsgruppen: 2010-08-25